

KINH MA-HA BÁT-NHÃ SAO

QUYỂN 4

Phẩm 7: PHÁP VỐN KHÔNG

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Các pháp theo thứ tự của nó, đó là sự trình bày pháp không bị tổn giảm. Các pháp không có đầu mối và tướng của các pháp không chướng ngại, như “không pháp” là không sinh, các pháp có sinh không thể đạt được, đó là pháp sinh nên không thể đắc.

Các Thiên tử cõi Dục, cõi Phạm đồng bạch Phật:

–Tịch tĩnh là đệ tử Phật. Nay Tôn giả Tu-bồ-đề nói tất cả đều không.

Ngài Tu-bồ-đề bảo các Thiên tử:

–Vì đó là theo lời của Như Lai.

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Làm thế nào để biết đó là lời dạy của Như Lai?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Như Lai vốn là không, đó là theo lời dạy của Như Lai. Các pháp quá khứ, vị lai, hiện tại thấy đều không.

Đức Phật dạy:

–Người theo pháp vốn không là theo lời dạy của Như Lai. Các pháp cũng vốn là không, Như Lai cũng vốn là không. Tất cả vốn là không, hoàn toàn vốn là không. Đó là Tu-bồ-đề đã theo lời Như Lai dạy. Không khác với pháp vốn không, đó là lời Như Lai dạy. Không khác, không có khác theo Như Lai dạy, đó là theo pháp vốn không.

Pháp vốn không, đó là Như Lai. Chỗ an trụ mà Tu-bồ-đề an trụ là theo dạy của Như Lai. Như Như Lai vốn là không, không chướng ngại, các pháp cũng vốn là không, không chướng ngại. Vậy nên Tu-bồ-đề là người vâng theo lời dạy của Như Lai, vì giống như Như Lai vốn là không, nên đối với pháp cũng vốn là không, hoàn toàn vốn là không, giống nhau không khác.

Ngã, cũng không có sự tạo tác. Pháp vốn không, cũng không có sự tạo tác. Tất cả đều vốn là không, lại cũng không phải vốn là không. Như pháp vốn không, vốn là không ngã, cũng như vậy. Tu-bồ-đề là người theo lời Như Lai dạy. Như Như Lai vốn là không, không khác, không có khác. Thế nên các pháp cũng vốn là không, không khác, không có khác. Đó là pháp vốn không của Như Lai, không hư hoại, cũng không mục nát, không thể đắc.

Vậy nên Tu-bồ-đề là người vâng theo lời dạy của Như Lai. Như Lai cùng các pháp đều vốn là không, không khác, cũng chẳng phải không khác. Pháp vốn không cũng không có khác, vốn là không, hoàn toàn vốn là không. Tu-bồ-đề đã vâng theo để đi vào mà không tính toán. Con người cũng không có chỗ đi vào, đó là theo lời dạy của Như Lai.

Như Lai đó vốn là không, cũng không quá khứ, vị lai, hiện tại. Các pháp đều vốn là không, nên cũng không quá khứ, vị lai, hiện tại. Do vậy nên Tu-bồ-đề là người vâng

theo lời dạy của Như Lai. Do Như Lai vốn không, liền nói Như Lai dạy. Như Lai vốn là không, vị lai cũng vốn là không, quá khứ cũng vốn là không, hiện tại cũng vốn là không. Do quá khứ vốn là không, nên Như Lai dạy đó đều vốn là không. Do vị lai vốn là không, nên Như Lai dạy đó đều vốn là không. Do hiện tại vốn là không, nên Như Lai dạy đó đều vốn là không. Do quá khứ, vị lai, hiện tại vốn là không, nên Như Lai dạy đó đều vốn là không, chúng giống nhau không khác.

Như các pháp vốn là không, vậy nên, này Tu-bồ-đề! Chúng giống nhau không khác. Vì theo Như Lai dạy, chúng giống nhau không khác. Đó là vốn không của chân nghinh thỉnh đạt đến Hiện đẳng giác. Cũng đều vốn không giống nhau. Do vốn là không nên liền được tên hiệu Như Lai vốn là không.

Đất liền chấn động sáu cách. Như Lai nhân nơi pháp vốn là không này mà được thành tựu. Thế nên Tu-bồ-đề là người vâng theo lời dạy của Như Lai.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Vì không theo sắc, vì không theo thọ, tưởng, hành, thức, cũng không theo Tu-đà-hoàn đạo, cũng không theo Tư-đà-hàm, A-na-hàm, A-la-hán, Bích-chi-phật đạo. Vậy nên Tu-bồ-đề là người vâng theo lời dạy của Như Lai.

Ngài Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Pháp vốn không rất sâu xa.

Đức Phật dạy:

–Đúng như vậy! Pháp vốn không thật sự rất sâu xa.

Khi thuyết về pháp vốn không, ba trăm Tỳ-kheo đều đắc A-la-hán, năm trăm Tỳ-kheo Ni đều đắc Tu-đà-hoàn đạo, năm trăm chư Thiên và người đều đạt được Vô sinh pháp nhẫn, sáu mươi Bồ-tát đều đắc A-la-hán đạo.

Đức Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Các Bồ-tát này đã từng cúng dường năm trăm Đức Phật quá khứ, đã làm việc bố thí, giữ gìn tịnh giới thành tựu nhẫn nhục, tinh tấn và đầy đủ thiền định. Bởi không đắc phương tiện quyền xảo của Bát-nhã ba-la-mật nên tuy là Đại Bồ-tát có đạo ý thể nhập vào Không, Vô tướng, Vô nguyện, vì xa lìa phương tiện quyền xảo, giữa đường đã cho là cứu cánh nên chứng đắc Thanh văn.

Này Xá-lợi-phất! Ví như có con chim lớn, thân của nó hoặc bốn ngàn dặm, hoặc tám ngàn dặm, một vạn hai ngàn dặm, một vạn sáu ngàn dặm, hoặc ba vạn dặm, từ trên trời Đao-lợi muốn đi đến Diêm-phù-đề, nhưng con chim này thì không có cánh để bay, nó bèn từ trên trời Đao-lợi lộn nhào xuống đất. Thế nào, Xá-lợi-phất! Con chim này giữa đường muốn quay trở lại trên trời Đao-lợi có thể được không?

Ngài Xá-lợi-phất thưa:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên, không thể được!

Đức Phật dạy:

–Con chim này rơi đến cõi Diêm-phù, muốn thân nó không đau đớn, có thể được không?

Ngài Xá-lợi-phất thưa:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Không thể được, con chim này rơi xuống đất, thân nó không thể không bị đau đớn, hoặc là nó sẽ chết, hoặc nó sẽ bị buồn bực cực độ. Vì sao? Vì thân nó rất lớn mà lại không có cánh.

Đức Phật dạy:

–Đúng như vậy! Này Xá-lợi-phất! Giả sử Đại Bồ-tát làm việc bố thí, hộ trì tịnh

giới, thành tựu nhần nhục, việc làm tinh tấn, thiền định nghiêm túc, phát tâm rất lớn, trải qua kiếp số như cát sông Hằng, muốn độ tất cả thành Vô thượng Bồ-đề, nhưng không có phương tiện quyền xảo của Bát-nhã ba-la-mật nên giữa đường bị rơi trở lại địa vị Thanh văn, Bích-chi-phật.

Như vậy, này Xá-lợi-phất! Đại Bồ-tát đối với chư Phật quá khứ, hiện tại, vị lai không trì giới, thiền định, trí tuệ, giải thoát, giải thoát tri kiến tuệ, mà trở lại phát sinh tưởng, đó là không giữ giới, thiền định, trí tuệ, giải thoát, giải thoát tri kiến tuệ của Như Lai. Vì không biết lời dạy của Như Lai nên không hiểu không biết, chỉ nghe trên lời nói mà tưởng như vậy. Như điều đã nghe, muốn trở thành Vô thượng Bồ-đề, điều đó không thể nào đạt được, nên giữa đường chứng đắc địa vị Thanh văn, Bích-chi-phật đạo. Vì sao? Vì như vậy là không đắc phương tiện quyền xảo của Bát-nhã ba-la-mật.

Ngài Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Con nhớ Đức Phật có dạy rằng nếu lìa phương tiện quyền xảo của Bát-nhã ba-la-mật thì không thể đạt đến Vô thượng Bồ-đề. Đại Bồ-tát nào muốn đắc Vô thượng Bồ-đề nên sáng suốt học tập phương tiện quyền xảo của Bát-nhã ba-la-mật.

Các Thiên tử cõi Dục, cõi Sắc đồng bạch Phật:

–Bát-nhã ba-la-mật thật sâu xa, khó hiểu, khó rõ, bỗng nhiên không thể đắc được Vô thượng Chánh giác!

Đức Phật bảo các Thiên tử:

–Đúng như vậy! Bát-nhã ba-la-mật thậm thâm khó hiểu rõ, bỗng chốc không thể đắc Vô thượng Chánh giác.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Bát-nhã ba-la-mật khó hiểu rõ. Nhưng con nghĩ, người có trí tuệ như vậy mới có thể đắc Vô thượng Chánh giác. Vì sao? Vì cũng không ngay nơi đó mà đắc Chánh giác nên nói là “pháp không”, không tạo nên Chánh giác. Do pháp không, nên đối với pháp cũng không thể đắc, sẽ tạo nên Chánh giác, nên các pháp đều không. Ngay nơi các pháp không có sở hữu, đó là pháp ngữ. Không tạo nên Chánh giác nên gọi đó là pháp không, không tạo nên Chánh giác, cũng không đắc Chánh giác. Người nghĩ tất cả pháp đều không, người học theo như vậy. Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Bỗng chốc đắc Vô thượng Chánh giác, thành bậc Chánh giác.

Ngài Xá-lợi-phất bảo ngài Tu-bồ-đề:

–Như thầy nói, bỗng chốc đắc Vô thượng Chánh giác, điều đó thật là khó. Vì sao? Vì “không” không nghĩ rằng ta sẽ tạo nên Vô thượng Chánh giác, thành bậc Chánh giác. Pháp như vậy dễ đắc Chánh giác. Vì sao? Vì các Bồ-tát nhiều như cát sông Hằng, làm sao xoay trở lại?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Nên biết như vậy. Không vì bỗng nhiên, khó đắc Vô thượng Chánh giác.

Ngài Tu-bồ-đề hỏi ngài Xá-lợi-phất:

–Do trở lại sắc không, thì có trở thành Vô thượng Chánh giác không?

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Do trở lại thọ, tưởng, hành, thức không nên trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Có thể có sắc khác đặc pháp thì không trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Có thể có thọ, tưởng, hành, thức khác đặc pháp thì không trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không

Hỏi:

–Sắc vốn không thì không trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Thọ, tưởng, hành, thức thì không trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Thế nào, thưa ngài Xá-lợi-phất! Có thể có sắc khác vốn không, đặc pháp đó thì không trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Có thể có thọ, tưởng, hành, thức khác vốn không, đặc pháp đó thì không trở lại thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Thế nào, thưa ngài Xá-lợi-phất! Pháp vốn không thì không trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không.

Hỏi:

–Có thể có pháp vốn không nào khác nữa, đặc pháp đó thì không trở thành Vô thượng Chánh giác phải không?

Đáp:

–Thưa không

Hỏi:

–Giả sử ngay nơi pháp này không đặc, thì pháp nào bị thoái chuyển trở thành Vô thượng Chánh giác?

Ngài Xá-lợi-phất bảo Tu-bồ-đề:

–Pháp như thầy đã thuyết thì không có Bồ-tát được không thoái chuyển.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Bồ-tát là người có ba đức. Đó là Như Lai dạy: Là Phật hành hạnh Bồ-tát không thể kể ba đức trên, như Tu-bồ-đề đã nói.

Phân-nậu-văn-đà-ni-phất thưa ngài Xá-lợi-phất:

–Thầy Tu-bồ-đề thuyết Nhất đạo nhưng phải hỏi việc đó.

Ngài Xá-lợi-phất bảo Tu-bồ-đề:

–Thưa ngài Tu-bồ-đề! Tôi muốn hỏi điều mà ngài thuyết về Nhất đạo và hỏi về việc Phật hành Bồ-tát.

Ngài Tu-bồ-đề nói:

–Thế nào, ngài Xá-lợi-phất! Ngay trong pháp vốn không có thể thấy hai đạo, đó là Thanh văn đạo và Bích-chi-phật đạo không?

Đức Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Trong pháp vốn không không thấy được hai việc ấy.

Ngài Tu-bồ-đề nói :

–Thế nào, ngài Xá-lợi-phất! Pháp vốn không là một phải không? Cho nên nói đắc. Nếu Đại Bồ-tát nào nghe pháp vốn không, không giải đãi, thì Đại Bồ-tát này đã thành tựu Bồ-tát.

Đức Phật dạy:

–Lành thay, lành thay! Tu-bồ-đề! Giống như người đã thuyết không khác, là chỗ oai thần chư Phật đạt đến. Đây là pháp vốn không của Đại Bồ-tát, không có khác. Nếu Bồ-tát nào không giải đãi thì biết đã thành tựu Bồ-tát.

Ngài Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Sao gọi là Bồ-tát?

Đức Phật dạy Xá-lợi-phất:

–Chính là người thành tựu Vô thượng Chánh giác vậy.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Sao gọi là Đại Bồ-tát muốn thành tựu? Trụ ở chỗ nào?

Đức Phật dạy:

–Thấy tất cả mọi người đó bình đẳng không khác. Không có ý làm hại, lòng Từ thương xót mọi người như đối với chính mình không khác. Tâm người đó nhu hòa thương xót, không giận hờn, không chướng ngại, không nhiều loạn, xem mọi người như cha mẹ mình không khác. Đó là chỗ trụ của tâm Bồ-tát, nên học như vậy.

M